

Fjármála- og efnahagsráðuneytið
b.t. skrifstofu skattamála
sent á Samráðsgátt

Reykjavík, 18. september 2026.

Efni: Umsögn Samtaka iðnaðarins um áform um breytingu á ýmsum lögum um skatta og gjöld (innheimta, tollar o.fl.)

Samtök iðnaðarins (hér eftir „SI“ eða „samtökin“ eftir atvikum) hafa tekið til umsagnar áform um breytingu á ýmsum lögum um skatta og gjöld (innheimta, tollar o.fl.), mál s-167/2026 sem birt var í Samráðsgátt 4. september 2026.

Umsögn samtakanna lýtur sérstaklega að öðrum efnislið í A-lið áformaskjalsins þar sem boðaðar eru breytingar á ákvæði um takmörkun á frádrætti vaxtagjalda vegna hugsanlegs ósamræmis við EES-rétt. Þá taka samtökin undir sjónarmið í umsögn Samtaka fyrirtækja í landbúnaði (hér eftir „SAFL“), aðildarsamtaka Samtaka iðnaðarins, hvað varðar fjórða efnislið sama A-liðar áformaskjalsins, er lýtur að breytingu á tollflokkun á rifnum mozzarellaosti með viðbættum jurtaolíum.

b-liður 3. mgr. 57. gr. b. laga um tekjuskatt nr. 90/2003

Samtökin fagna því að ráðuneytið hyggist endurskoða b-lið 3. mgr. 57. gr. b laga um tekjuskatt nr. 90/2003 (hér eftir „TSL“). Að mati SI er mikilvægt að við þá endurskoðun verði tryggt að reglurnar samrýmist staðfesturétti samkvæmt 31. gr., sbr. 34. gr. EES-samningsins, og að starfsemi íslenskra fyrirtækja í öðrum EES-ríkjum leiði ekki til óréttmætrar mismununar við ákvörðun vaxtafrádráttar.

Samtökin leggja hins vegar þunga áherslu á að stjórnvöld velji ekki þá skammsýnu leið að afnema samstæðuundanþáguna með öllu án mótvægisáðgerða. Brottfall undanþágunnar gæti aukið skattbyrði þeirra fyrirtækja sem nú nýta hana og raskað fjármögnun og sjóðstýringu þeirra. Í áformaskjalinu er ekki tilgreint hvort undanþágan verði afnumin eða henni breytt með öðrum hætti. Athugasemdir SI um afnám hennar taka því til mögulegrar útfærslu breytinganna.

Samtökin hvetja ráðuneytið til að nýta þessa lagasetningu til heildstæðra úrbóta og taka til sérstakrar skoðunar að færa meginreglu ákvæðisins yfir í nettóvaxtaviðmið. Við þá skoðun verði höfð hliðsjón af 4. aðgerð OECD/G20 gegn rýrnun skattstofna og tilfærslu hagnaðar (BEPS Action 4), þar sem mælt er með takmörkun vaxtafrádráttar á grundvelli nettóvaxtakostnaðar, og 4. gr. tilskipunar ráðsins (ESB) 2016/1164 um ráðstafanir gegn skattundanskotum (ATAD), sem einnig byggir vaxtafrádráttartakmörkun á nettólántökukostnaði í hlutfalli við EBITDA.

Markmið samstæðuundanþágunnar, fyrirsjáanleiki og traust

Í áformaskjali ráðuneytisins kemur fram að markmið fyrirhugaðs frumvarps sé m.a. að „loka glufum og fækka undanþágum í skattkerfinu“. SI leggja áherslu á að við endurskoðun lögfesta undanþága verði tekið mið af þeim málefnalegu sjónarmiðum sem lágu að baki þeim. Almenn markmiðalýsing um fækkun undanþága kemur ekki í stað mats á tilgangi og áhrifum hvernar undanþágu.

Samstæðuundanþágan í b-lið 3. mgr. 57. gr. b TSL var lögfest sem hagstjórnarleg ákvörðun löggjafans til að tryggja að reglur sem ætlað var að sporna gegn alþjóðlegri skattasniðgöngu legðust ekki með íþyngjandi hætti á eðlileg innbyrðis lánaviðskipti samstæðna hér á landi. Hér er því ekki um neina „glufu“ að ræða.

Samtökin leggja áherslu á fyrirsjáanleika skattareglna við fjárfestingar í umfangsmiklum iðnaði, svo sem í stóriðju, mannvirkjagerð, framleiðslu og uppbyggingu stafrænna innviða og gagnavera. Breytingar á meðferð vaxtagjalda geta haft áhrif á forsendur fjármögnunar. Því þarf að meta sérstaklega áhrif þeirra á gildandi fjármögnunarsamninga og veita fyrirtækjum raunhæfan tíma til að aðlagast breytingum.

Áhrif á fjárfestingar og hefðbundna sjóðstýringu

Samkvæmt 1. mgr. 57. gr. b TSL takmarkast frádráttur vaxtagjalda og affalla umfram 100 m.kr., vegna lánaviðskipta við tengda aðila, við 30% af hagnaði skattaðila. Fyrstu 100 m.kr. vaxtagjalda og affalla eru undanþegnar takmörkuninni. Verði samstæðuundanþága b-liðar felld niður gæti það haft áhrif á frádrátt fyrirtækja sem nú nýta hana, eftir fjárhæð vaxtagjalda, viðmiðunarhagnaði og því hvort önnur undanþáguskilyrði ákvæðisins eru uppfyllt. SI telja mikilvægt að meta áhrif slíkrar breytingar á fjármögnun og fjárfestingar fyrirtækja sem nú nýta undanþáguna, enda getur skertur vaxtafrádráttur aukið fjármögnunarkostnað við uppbyggingu, orkuskipti og tæknivæðingu.

Innlendar samstæður nýta miðlæga sjóðstýringu til að jafna lausafjárstöðu milli rekstrareininga. Sérstaklega þarf að skoða aðstæður þar sem vaxtatekjur eru skattskyldar hjá einu innlendu félagi en frádráttur samsvarandi vaxtagjalda takmarkast hjá öðru.

Staðfesturéttur EES og alþjóðlegur vöxtur

Samstæðuundanþága b-liðar 3. mgr. 57. gr. b tekur til tiltekinna lánaviðskipta innan samstæðu þegar skilyrði ákvæðisins eru uppfyllt, þar á meðal að öll félög samstæðunnar séu heimilisföst hér á landi.

Skilyrði b-liðar um að öll félög samstæðunnar séu heimilisföst á Íslandi getur haft í för með sér að íslenskt félag missi rétt til undanþágunnar ef samstæðan nær einnig til félags í öðru EES-ríki. Að mati SI vekur slík aðgreining verulegar efasemdir um samræmi ákvæðisins við staðfesturétt samkvæmt 31. gr., sbr. 34. gr. EES-samningsins. Samtökin leggja áherslu á að úr því álitaefni verði leyst án þess að eðlileg starfsemi og fjármögnun fyrirtækjasamstæðna verði fyrir óþarfa röskun.

Nettóviðmið og samspil við aðrar reglur

SI benda á að rót vandans liggur í því hvernig 57. gr. b TSL var upphaflega innleidd á Íslandi:

1. Brúttó vs. nettó: Íslenski löggjafinn miðaði 100 milljóna króna frímarkið við *brúttó* vaxtagjöld og afföll. Íslenska ákvæðið byggist á vaxtagjöldum og afföllum án almennrar jöfnunar á móti vaxtatekjum. Almenn nálgun OECD samkvæmt BEPS Action 4 og vaxtatakmarkunarregla ATAD byggjast hins vegar á nettóvaxtakostnaði. SI telja rétt að taka til skoðunar hvort sambærilegt nettóviðmið eigi betur við hér á landi. Við útfærslu þess þarf að afmarka skýrt hvaða gjöld og tekjur komi til jöfnunar.
2. EES-samræmi án sérreglna: Nettóviðmið hjá einstökum skattaðila tryggir ekki sjálfkrafa að vaxtagjöld eins samstæðufélags jafnist á móti vaxtatekjum annars. Því þarf samhliða að skoða hvort og með hvaða hætti unnt sé að taka tillit til skattalegrar samstæðu. Jafnframt þarf sérstaklega að leysa úr heimilisfestiskilyrði b-liðar; breyting úr brúttóviðmiði í nettóviðmið eyðir ekki ein og sér þeim EES-réttarlegu álitaefnum sem skilyrðið kann að vekja.
3. Uppfærsla á 100 m.kr. frímarkinu: Samtökin minna jafnframt á að 100 milljóna króna viðmiðunin hefur verið óbreytt frá árinu 2016. Í ljósi verðlagsþróunar og breytts vaxtaumhverfis leggja samtökin til að markið verði endurskoðað samhliða öðrum breytingum á ákvæðinu.

Samtökin minna jafnframt á að í sameiginlegri umsögn SI og SA árið 2016 var lagt til hærra fjárhæðamark og heimild til að færa vaxtagjöld sem ekki nýttust til frádráttar milli ára. SI telja tilefni

til að taka slíka yfirfærsluheimild aftur til skoðunar, m.a. með hliðsjón af fyrirtækjum á uppbyggingarskeiði eða með sveiflukennda afkomu.

Áhrifamat og aðlögun

Í áformaskjalinu er miðað við að breytingarnar taki gildi 1. janúar 2027 og ekki talið að langan tíma þurfi til undirbúnings og aðlögunar. SI telja mikilvægt að sú niðurstaða verði endurmetin þegar endanleg útfærsla frumvarpsins liggur fyrir.

Áður en breytingar á b-lið 3. mgr. 57. gr. b TSL eru ákveðnar þarf að meta áhrif þeirra á vaxtafrádrátt, skattbyrði, fjármögnun, sjóðstýringu og fjárfestingar þeirra fyrirtækja sem breytingarnar snerta. Gildistaka og eftir atvikum bráðabirgðareglur þurfa að taka mið af niðurstöðum þess mats og gildandi fjármögnunarsamningum.

Samantekt um vaxtafrádrátt b-liðar 3. mgr. 57. gr. b TSL

SI hvetja ráðuneytið til að vinna frumvarpið með heildstæðum hætti og leggja til eftirfarandi við útfærslu þess:

1. Að tekið verði til skoðunar að miða frádráttartakmörkun í ákvæði 1. mgr. 57. gr. b TSL við nettóvaxtakostnað. Samhliða verði fjárhæðamarkið endurskoðað og tekin afstaða til meðferðar skattalegra samstæðna og yfirfærslu vaxtagjalda milli ára.
2. Að samstæðuundánþága b-liðar 3. mgr. verði ekki afnumin nema samtímis verði tekin upp ofangreind nettó-regla og frímark hækkað. Skoða þarf áhrif breytinga á eðlilega fjármögnun og sjóðstýringa fyrirtækjasamstæðna.
3. Til vara, ef meginreglunni verður ekki breytt í nettó, leggja samtökin til að b-liður verði rýmkaður þannig að eignarhald á félögum á EES svæðinu svipti samstæður ekki rétti til undanþágunnar, enda séu önnur málefnaleg skilyrði hennar uppfyllt.
4. Að endanlegum tillögum fylgi fullnægjandi áhrifamat og að fyrirtækjum verði veittur raunhæfur aðlögunartími.

Tollflokkun rifins mozzarellaosts með viðbættri jurtaolíu

Að lokum taka samtökin undir sjónarmið SAFL um fyrirhugaða breytingu á tollflokkun pizzaosts og vísa til umsagnar SAFL um nánari rökstuðning. SI taka sérstaklega undir að breytingin verði ekki gerð áður en viðræðum um endurskoðun búvörusamninga er lokið og fullnægjandi mat hefur farið fram á lagalegum forsendum og áhrifum hennar á tollvernd og innlenda framleiðslu. SI taka því undir þá niðurstöðu SAFL að fallið verði frá breytingunni að svo stöddu.

Virðingarfyllt,
f.h. Samtaka iðnaðarins

Erla Tinna Stefánsdóttir

viðskiptastjóri tækni- og hugverkaiðnaðar hjá SI